

VASTUVÕETUD TEKSTID

Esialgne versioon

P8_TA-PROV(2018)0480

2018. aasta aruanne endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi kohta

Euroopa Parlamendi 29. novembri 2018. aasta resolutsioon komisjoni 2018. aasta aruande kohta, milles käsitletakse endist Jugoslaavia Makedoonia vabariiki (2018/2145(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 16. detsembri 2005. aasta otsust anda riigile ELi kandidaatriigi staatus,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahelist stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut,
- võttes arvesse lõplikku kokkulepet erimeelsuste lahendamiseks, nagu seda on kirjeldatud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonides 817 (1993) ja 845 (1993), 1995. aasta ajutise kokkuleppe lõppemist ning 17. juunil 2018 strateegilise partnerluse loomist Kreeka ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahel, mida tuntakse ka Prespa kokkuleppena,
- võttes arvesse Ohridis sõlmitud ja 13. augustil 2001. aastal Skopjes allkirjastatud Ohridi raamkokkulepet,
- võttes arvesse komisjoni 2015. aasta juuni kiireloomulisi reformiprioriteete endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi jaoks,
- võttes arvesse 2. juunil ja 15. juulil 2015. aastal Skopjes saavutatud nelja peamise erakonna poliitilist kokkulepet (nn Pržino kokkulepe) ning 20. juulil ja 31. augustil 2016. aastal saavutatud nelja erakonna kokkulepet selle poliitilise kokkuleppe rakendamise kohta,
- võttes arvesse õigusriiki käsitlevate süstemaatiliste küsimuste vanemekspertide rühma 14. septembri 2017. aasta soovitusi,
- võttes arvesse 28. augustil 2014. aastal algatatud Berliini protsessi,
- võttes arvesse OSCE/ODIHRi lõpparuandeid, mis käsitlevad ennetähtaegseid

- parlamendivalimisi 11. detsembril 2016. aastal, mida vaatles ka Euroopa Parlament, ning kohalikke valimisi 15. oktoobril ja 29. oktoobril 2017. aastal,
- võttes arvesse 17. mail 2018. aastal toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumise deklaratsiooni ja seal vastu võetud Sofia prioriteetide kava,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2018. aasta järeldusi, milles kiideti heaks 26. juunil 2018. aastal nõukogu vastu võetud järeldused, mis käsitlevad laienemist ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi,
 - võttes arvesse NATO liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide tippkohtumisel 11.–12. juulil 2018. aastal tehtud otsust kutsuda riik alustama läbirääkimisi alliansiga ühinemise üle,
 - võttes arvesse ELi ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi stabiliseerimis- ja assotsiatsiooninõukogu 13. juulil 2018. aastal toimunud 14. istungit,
 - võttes arvesse komisjoni 6. veebruari 2018. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide reaalne ELiga ühinemise väljavaade ning ELi tõhustatud koostöö nende riikidega“ (COM(2018)0065),
 - võttes arvesse komisjoni 17. aprilli 2018. aasta teatist „2018. aasta teatis ELi laienemisstrateegia kohta“ (COM(2018)0450) ning selle juurde kuuluvat komisjoni talituste töödokument „Endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi 2018. aasta aruanne“ (SWD(2018)0154), milles soovitatakse alustada ühinemisläbirääkimisi tehtud edusammude valguses ja pidades silmas pidevat pühendumust viia läbi reformid,
 - võttes arvesse komisjoni talituste töödokumenti endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi majandusliku reformiprogrammi hindamise kohta (SWD(2018)0134) ning ELi ning Lääne-Balkani ja Türgi vahelise majandus- ja rahandusteemalise dialoogi 25. mai 2018. aasta ühiseid järeldusi,
 - võttes arvesse ELi ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi parlamentaarse ühiskomisjoni Strasbourgis 7.–8. veebruaril 2018. aastal peetud neljateistkümnendal istungil vastu võetud soovitusi,
 - võttes arvesse parlamendi juhtkonna ja riigi parlamendi (Sobranie) erakondade nn Jean Monnet’ dialoogi protsessi, mis käivitati 17.–18. mail 2018. aastal Ohridis,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone selle riigi kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A8-0341/2018),
- A. arvestades, et rakendades jõulisi ja kaasavaid demokraatlike reforme ning parandades aktiivselt heanaaberlikke suhteid, näitab uus valitsus jätkuvat pühendumist riigi Euroopa ja Euro-Atlandi suunale; arvestades, et reformipüüdlusi peaks saatma jätkuv ELi toetus kiireloomuliste reformiprioriteetide rakendamisele ja mõõdetavad tulemused; arvestades, et ELi liikmeks saamise väljavaade on endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis suur reformide motiveerija, eelkõige seoses õigusriigi austamise, kohtuasutuste sõltumatuse ja korrupsioonivastase võitlusega; arvestades, et

endist Jugoslaavia Makedoonia vabariiki peetakse kandidaatriigiks, kes on teinud kõige suuremaid edusamme oma õigusaktide vastavusse viimisel ELi õigustikuga;

- B. arvestades, et 17. juuni 2018. aasta Prespa kokkulepe, mis käsitleb erimeelsuste lahendamist ja strateegilise partnerluse loomist endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ja Kreeka vahel, saadab hädavajaliku positiivse signaali stabiilsuse ja lepituse kohta kogu Lääne-Balkani piirkonnas, parandab heanaaberlikke suhteid ja piirkondlikku koostööd ning sillutab teed riigi Euroopa integratsioonile;
- C. arvestades, et Kreeka ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik leppisid kokku üheteistkümnes usaldust suurendavas meetmes peamiselt poliitika ja ELi küsimuste, hariduse ja kultuuri, kaubavahetuse ja majanduskoostöö, ühenduvuse, justiits- ja siseasjade ning tervishoiualase koostöö valdkonnas; arvestades, et kõnealused usaldust suurendavad meetmed on juba andnud konkreetseid tulemusi;
- D. arvestades, et kõigil erakondadel ja riigiasutustel on kohustus panustada kaasavamasse ja avatumasse poliitilisse õhkkonda, mis võimaldab teha edasisi edusamme ELi ühinemisprotsessis;
- E. arvestades, et riik peab muu hulgas veelgi tugevdama parlamentaarset seadusandlikku ja järelevalvepädevust, kohtuid, õigusriigi austamist, meediavabadust ning organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastast võitlust; arvestades, et püsivaid reformipüüdlusi on vaja avaliku halduse, majanduse ja tööhõive valdkonnas ning ühtlasi on vaja Ohridi raamkokkuleppe rakendamine põhjalikult läbi vaadata;
- F. arvestades, et endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ühinemine NATOga aitab tuua kogu piirkonda rahu ja stabiilsust;
- G. arvestades, et 28. juunil 2018. aastal kiitis Euroopa Ülemkogu heaks nõukogu 26. juuni 2018. aasta järeldused, milles võeti suund ühinemisläbirääkimiste alustamisele 2019. aasta juunis;
- H. arvestades, et 18. juulil 2018 parafeeris komisjon endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga sõlmitud staatust käsitleva lepingu, et võimaldada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti rühmadel viia läbi ühiseid operatsioone koos endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga ja riigis rände ja piiride haldamiseks, mis on komisjoni Lääne-Balkani riikide strateegia keskne element;
- I. arvestades, et õhusaaste on Makedoonia linnades suur probleem ning Soome Meteoroloogiainstituudi ja Makedoonia Rahvatervise Instituudi viimase uuringu kohaselt on Skopjes ja Totovos kõikidest Euroopa linnadest kõige suurem peenosakeste (PM_{2,5}) sisaldus õhus;
- J. arvestades, et Balkani piirkond on strateegiliselt tähtis;
- K. arvestades, et iga kandidaatriiki hinnatakse eraldi tema eripäradest lähtuvalt ning reformide kiirus ja kvaliteet määravad ühinemise ajakava ning läbirääkimiste tempo;
- L. arvestades, et pärast põhjalikku ja läbipaistvat kohtumenetlust mõisteti Nikola Gruevski Makedoonia kohtutes võimu kuritarvitamise eest süüdi ja talle määrati kaheaastane vanglakaristus; arvestades, et mitu kohtuastet jäi sama otsuse juurde, mis jõustus pärast seda, kui kõik edasikaebamise võimalused olid ammendatud;

arvestades, et Nikola Guevskit on süüdistatud ka neljas muus pooleliolevas kriminaalasjas ja ta on seotud veel viie käimasoleva kriminaaluurimisega;

Üldised reformid ja heanaaberlikud suhted

1. väljendab heameelt, et valitsus on kindlalt poliitiliselt pühendunud sellele, et täielikult rakendada Pržino kokkulepe ning kiireloomulised reformiprioriteedid, mis viivad tõhustatud jõupingutusteni seoses ELiga seotud reformidega, mis põhinevad erakondadeüleisel ja rahvusrühmade vahelisel koostööl ja konsultatsioonidel kodanikuühiskonnaga, ning rõhutab, kui oluline on nende jõupingutuste tegemine riigi Euroopa tuleviku jaoks; julgustab uut valitsust säilitama positiivset hoogu ja kindlustama edasimineku ning kiirendama ja täielikult rakendama ELiga seotud reforme läbipaistval ja kaasaval viisil; nõuab, et endist Jugoslaavia Makedoonia vabariiki toetataks Euro-Atlandi organisatsioonidega ühinemises, et parandada piirkonna julgeolekut;
2. kiidab väga positiivset diplomaatiat ja aktiivseid usaldust loovaid jõupingutusi, mis viivad kompromissile, kahepoolsete lahendamata küsimuste lahendamiseni ning heanaaberlike suhete edendamiseni; rõhutab, et kahepoolsed probleemid ei tohiks takistada ühinemisprotsessi; väljendab heameelt 14. veebruaril 2018. aastal sõpruslepingu jõustumise üle Bulgaariaga, mis peaks tagama kahe riigi vahel pikaajalised ja lepitavad heanaaberlikud suhted;
3. tunneb heameelt 17. juuni 2018. aasta Prespa kokkuleppe üle Kreeka ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi vahel ning kiidab mõlemat poolt nende märkimisväärsete jõupingutuste eest, et jõuda nimeküsimumes mõlema poole jaoks rahuldava lahenduseeni; väljendab heameelt, et endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi parlament ratifitseeris kokkuleppe 20. juunil ja 5. juulil 2018; on seisukohal, et riigi kodanike huvides on, et kõik poliitilised jõud ja kodanikuühiskond tegutseksid konservatiivselt ja täidaksid oma ajaloolisi kohustusi; kutsub tungivalt pooli üles käsitlema oma riigi huvisid prioriteetsetena parteipoliitiliste huvide ees, teavitama kodanikke nõuetekohaselt kokkuleppe sisust ja mõjudest ning viima hoolikalt lõpule kõik sisemenetlused selle strateegiliselt olulise kokkuleppe ratifitseerimiseks ja rakendamiseks, lõpetades pikemaajalise geopoliitilise ebaselguse ja andes piirkonnas rahu ja stabiilsuse osas head eeskju; rõhutab, kui tähtis on 30. septembri 2018. aasta referendum endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ühinemise kohta ELi ja NATOga;
4. võtab teadmiseks 30. septembril 2018. aastal toimunud referendum tulemuse; rõhutab vajadust veelgi toetada riigi Euro-Atlandi tulevikku ja 17. juuni 2018. aasta Prespa kokkuleppe rakendamist; ergutab Skopjes asuvat valitsust võtma kõik vajalikud ja võimalikud meetmed, et täita Prespa kokkuleppe sätteid, mis avab ukse ELi ja NATO ühinemisläbirääkimistele;
5. tunneb heameelt 19. oktoobril 2018 Sobranies toimunud hääletuse üle alustada Prespa kokkuleppe rakendamiseks põhiseaduse muutmise protsessi; kutsub kõiki erakondi üles jätkama muutmisprotsessi edasistes järkudes koostööd jagatud vastutuse vaimus; kordab oma kindlat toetust riigi Euroopa ja Euro-Atlandi tulevikule ning nõuab tungivalt, et valitsus ja parlament jätkaksid tööd reformidega, mis sillutavad teed ELi ühinemisele; julgustab eriprokuröri ja kohtuid korraldama kõigi lahendamata poliitiliste õigusrikkumiste juhtumite ja kriminaalsete tegude sõltumatut uurimist ning

tooma süüdlased kohtu ette;

6. tunneb heameelt riigi diplomaatiliste jõupingutuste üle edendada kahepoolset ja piirkondlikku koostööd Albaaniaga ning luua uusi kvalitatiivseid suhteid kaubavahetuse, õiguskaitse, pettusevastase võitluse ja terrorismi ennetamise valdkonnas;
7. tuletab meelde, et riik on juba saavutanud suurel määral vastavuse liidu õigustikuga; avaldab siiski kahetsust tõsiasi pärast, et osad nendest õigusaktidest ei ole veel rakendatud; võtab teadmiseks edusammud vastavusseviimisel ELi deklaratsioonide ja nõukogu otsustega, mis käsitlevad ühist välis- ja julgeolekupoliitikat, ning rõhutab järk-järgult täieliku vastavuse saavutamise olulisust, mis on riigi Euro-Atlandi tuleviku eeldus;
8. tunnustab avalikus sektoris tehtud edusamme seoses avaliku halduse reformistrateegia ja finantsjuhtimise reformiprogrammi vastuvõtmisega; kutsub valitsust üles tagama nende reformide täieliku elluviimise; julgustab riiki veelgi tugevdama professionaalsust, parandades läbipaistvust ja tasakaalustatud esindatust ning tagades tulemustel põhineva töölevõtmise täieliku rakendamise avalikus teenistuses;
9. mõistab kõige karmimalt hukka 27. aprilli 2017. aasta rünnaku riigi parlamendi vastu, mis kujutab endast rünnakut demokraatia vastu ja mille käigus said mitmed parlamendiliikmed ja ajakirjanikud tõsiseid vigastusi, ja nõuab organisaatorite ja kurjategijate kohtu alla andmist; tunneb heameelt, et juhtumit uuritakse ja selle üle on käimas kohtumenetlus; rõhutab, et nende vägivallategude eest vastutusele võtmine peab jätkuvalt toimuma kooskõlas seadustega ning läbipaistval, sõltumatul ja proportsionaalsel viisil; mõistab samuti hukka parlamendi menetluste või presidendi volituste igasuguse takistamise ja kuritarvitamise, millega rikutakse põhiseadust;
10. toetab täielikult komisjoni soovitusi ja sellele järgnenud nõukogu otsust, milles määratakse kindlaks 2019. aasta juuni kui ühinemisläbirääkimiste alustamise kuupäev, tunnustades toetavaid reformipüüdlusi; on arvamusel, et sõelumisprotsessi ja ühinemisläbirääkimiste kiire alustamine säilitavad reformi hoo ja süvendavad seda; on seisukohal, et läbirääkimiste alustamine pakuks täiendavaid stiimuleid demokratiseerimiseks ning tõhustaks kontrolli ja aruandekohustust;
11. tunneb heameelt riigile 11. juulil 2018 NATO poolt esitatud ametliku kutse üle alustada selle organisatsiooniga ühinemiseks läbirääkimisi;
12. on seisukohal, et endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi NATOsse kuulumine aitaks kaasa suurema julgeoleku ja poliitilise stabiilsuse saavutamisele Kagu-Euroopas; kutsub kõiki NATOsse kuuluvaid ELi liikmesriike aktiivselt toetama riigi NATOga ühinemist;
13. tunneb heameelt riigi tulevase ülemineku üle teise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu etappi ning riigi kaasamise üle Aadria mere – Joonia mere algatusse ning kutsub komisjoni üles kaasama riiki ELi Aadria ja Joonia mere piirkonna strateegiasse;

Demokratiseerimine

14. väljendab heameelt esialgsete sammude üle, mis on tehtud kontrolli ja tasakaalu

taastamise suunas ning kaasatuse suurendamise suunas meetmete abil, mis parandavad keskkonda, milles sõltumatud järelevalveasutused, meedia ja kodanikuühiskonna organisatsioonid tegutsevad; väljendab heameelt konstruktiivse dialoogi üle valitsuse ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel ning rolli üle, mida viimati nimetatud on täitnud suurema kontrolli ja tasakaalu tagamisel; rõhutab, et pooleliolevad põhimõttelised muudatused tuleks teha kaasavas ja avatud poliitilises õhkkonnas;

15. hindab kõrgelt valitsuse jõupingutusi takistada tagasilangust ja kõrvaldada riigi kaaperdamise järelejäänud elemendid ning julgustab valitsust neid jõupingutusi suurendama; tuletab meelde, et riik oli 2000-ndatel aastatel ühinemisprotsessis liider;
16. väljendab heameelt parenduste üle valimisi käsitlevates õigusaktides, kuid rõhutab vajadust vaadata õigeaegselt läbi valimisseadustik, käsitledes põhjalikult OSCE/ODIHRi, Veneetsia komisjoni ja GRECO ülejäänud soovitusi kampaaniate rahastamise ja erakondade kohta; rõhutab, et tuleb teha rohkem jõupingutusi, et hoida ära ja uurida hääletajate mis tahes vormis hirmutamist; kutsub erakondi tungivalt üles demokratiseerima oma sisemised otsustusmenetlused;
17. julgustab asutusi takistatud rahvaloendust lõpule viima, mis pakuks elanikkonnaandmete kohta täpset statistikat, mida saaks võtta aluseks valitsuse arenguprogrammidele ja asjakohasele eelarveplaneerimisele, samuti valimiste korraldamisel ja valimistulemuste arvutamisel;
18. väljendab heameelt ELi ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi parlamentaarse ühiskomisjoni istungite taastamise üle ning julgustab jätkama konstruktiivset tööd selles parlamentidevahelises raamistikus;
19. väljendab heameelt nn Jean Monnet' dialoogi protsessi alustamise üle Ohridis 17. ja 18. mail 2018. aastal ning selle tulemusel ühehäälselt erakonnaülese toetusega vastuvõetud eetikakoodeksi üle; julgustab reformide ja Sobranie toimimise töörühma vaatama läbi parlamendi kodukorda ja esitama ettepanekuid muudatuste tegemiseks ja ajakavade vastuvõtmiseks Ohridi järeldustes nimetatud prioriteetsetes valdkondades; julgustab kõiki poliitilises protsessis osalevaid sidusrühmi jätkama kompromissiõhkkonna ja konstruktiivse poliitilise dialoogi tugevdamist, eelkõige parlamendiliikmete hulgas, ning hoiduma parlamendi tõhusa toimimise takistamisest;
20. soovib riigi parlamendil kasutada täielikult ära oma järelevalve- ja seadusandlikke ülesandeid, piirates samas rangelt kiireloomuliste menetluste kasutamist, mis kahjustab parlamendi ja avalikku kontrolli; nõuab usaldusväärseid tulemusi luureteenistuste järelevalve valdkonnas ning inimõiguste ja põhivabaduste seiret riigis;
21. väljendab heameelt oluliste sammude üle, mida valitsus on teinud, et järk-järgult taastada kompromissiõhkkonda, kaasates kõiki sidusrühmi, sealhulgas opositsiooni, et tugevdada demokraatiat ja õigusriigi järgimist ning tõelist soovi reformida kaasaval ja läbipaistval viisil;
22. nõuab avaliku halduse reformistrateegia tõhusat rakendamist ja selgete vastutusalaade kindlaks määramist; rõhutab, kui oluline on tulemustel põhinev töölevõtmine ja avatud konkurents kõikide värbamismenetluste puhul, ning kutsub üles suurendama inimressursside juhtimise suutlikkust; nõuab tõhusamaid meetmeid, et parandada sektori ja finantsplaneerimise suutlikkust kogu avaliku halduse raames;

23. tunneb heameelt detsentraliseerimisprotsessi tugevdamise üle valitsuse poolt, võttes vastu detsentraliseerimise ja arengu tegevuskava aastateks 2018–2020, mis on oluline samm kohalikes omavalitsustes valitseva rahastuse ja teenuste nappusega tegelemiseks;
24. väljendab heameelt tehtavate jõupingutuste üle hea valitsemistava, vastutuse ja vaba meediakeskkonna edendamisel, samuti läbipaistvuse suurendamisel ning avalikule teabele juurdepääsu parandamisel, kaasa arvatud riigiasutuste kulude avalikustamise teel; nõuab edasisi samme, et tagada kodanike juurdepääs avalikule teabele; nõuab järjepidevaid jõupingutusi, et suurendada otsustusmenetluse kaasatust ning parandada institutsioonidevahelist kooskõlastamist;
25. nõuab suuremaid edusamme avaliku teabe digiteerimises ning julgustab otsima uuenduslikke e-lahendusi, et parandada veelgi läbipaistvust ja avalikule teabele lihtsat juurdepääsu ning vähendada sellega seotud bürokraatiat;

Õigusriik

26. tuletab meelde, et kohtusüsteemi nõuetekohane toimimine ja tõhusad korruptsioonivastased meetmed on ELiga ühinemise protsessis äärmiselt olulised;
27. väljendab heameelt kohtureformi strateegia üle, mille eesmärk on taastada kohtulik sõltumatus, vastutus ja professionaalsus ning lõpetada poliitiline sekkumine ja valikuline õigusemõistmine, ning kutsub riigi valitsust ja teisi sidusrühmi üles tegema intensiivsemaid jõupingutusi kohtureformi strateegia nõuetekohaseks elluviimiseks, luues usaldusväärsed seire- ja hindamismehhanismid; rõhutab vajadust viia lõpule õigusaktide vastavusseviimine kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega; nõuab kohtureformi strateegias kavandatavate meetmete jätkuvat vastuvõtmist ja rakendamist; rõhutab, et on vaja täiendavaid jõupingutusi, et kaitsta kohtusüsteemi poliitilise sekkumise eest;
28. väljendab heameelt kohtueetika nõukogu loomise üle 2018. aasta jaanuaris ning kohtunike ja prokuröride akadeemia poolt kohtunike eetilist käitumist käsitlevate koolituskursuste korraldamise üle eesmärgiga hoida ära huvide konflikti ja luua korruptsioonivastaseid meetmeid;
29. tunneb jätkuvalt muret laialdase korruptsiooni pärast ja väljendab heameelt esialgsete saavutuste üle selle ennetamisel ja kohtus menetlemisel; on mures kõrgel tasemel esineva korruptsiooni juhtumite kohta tehtud lõplike kohtuotsuste väikese arvu pärast, kuid märgib ära esimesed kohtuotsused korruptsiooni ja võimu kuritarvitamise juhtumite ning 27. aprilli 2017. aasta sündmuste kohta; nõuab järjepidevaid jõupingutusi, et näidata tulemusi kõrgel tasemel esineva korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse juhtude uurimise, nende eest süüdistuste esitamise ja süüdimõistvate kohtuotsuste osas; kiidab prokuratuuri eriosakonna rasketes oludes tehtud tööd ning tunneb endiselt muret selle töö vastu suunatud rünnakute ja takistuste pärast ning teiste institutsioonide vähese valmisoleku pärast teha koostööd;
30. kutsub ametiasutusi üles intensiivistama rahapesu ja huvide konflikti vastast võitlust, looma korruptsiooni vastu võitlemise, kuritegevuse vastu võitlemise ja finantsuurimiste suutlikkuse ja seda tugevdama ning kasutama varade külmutamist, konfiskeerimist, tagasisaamist ja haldamist; nõuab tungivalt, et ametiasutused

näitaksid tulemusi uurimistes ja süüdistuste esitamises ning suurendaksid kõrgetasemeliste rahapesu- ja finantskuritegude juhtumite eest süüdimõistmisi; väljendab heameelt rikkumisest teatajate kaitset käsitleva seaduse vastuvõtmise üle, mis tagab rikkumisest teatajatele parema kaitse ja tugevdab valitsuse korrupsioonivastast poliitikat; nõuab korrupsioonivastast võitlust, finantskontrolli ja avalikku hanget käsitlevate õigusaktide kiiret läbivaatamist; julgustab reformima üldist õigusraamistikku, nii et riiklikul korrupsiooni ennetamise komisjonil oleksid selged volitused ja oma töös täielik sõltumatus ning et organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastu võitlev riigiprokuratuur saaks teha korrapäraseid juurdusi;

31. juhib tähelepanu asjaolule, et korrupsioon ja organiseeritud kuritegevus on piirkonnas laialt levinud ning need takistavad ka riigi demokraatlikku, sotsiaalset ja majanduslikku arengut; on seisukohal, et nende probleemide tulemuslikumaks lahendamiseks on hädasti vaja piirkondlikku strateegiat ja tõhustatud koostööd kõikide piirkonna riikide vahel;
32. nõuab, et rangelt tagataks poliitiline ja õiguslik vastutus kuritegude eest, sealhulgas pealtkuulamise skandaalset tulenevate õigusrikkumiste eest; kutsub parlamenti üles viima lõpule luureteenistuste reformi, tagades julgeoleku- ja luureteenistuste nõuetekohase välise järelevalve;
33. nõuab tungivalt, et ametiasutused võtaksid otsustavaid meetmeid inim-, relva- ja uimastikaubandusega tegelevate kuritegelike võrgustike likvideerimiseks ning suurendaksid institutsioonilist suutlikkust ja institutsioonidevahelist koostööd õiguskaitseasutuste vahel ning parandaksid tulemusi juurdluste, esitatud süüdistuste ja süüdimõistvate otsuste osas;
34. tunnustab tehtud jõupingutusi ja riigi konstruktiivset rolli Euroopa rände- ja pagulaskriisi probleemidega tegelemisel; märgib pidevat tööd ja nõuab, et veelgi parandataks varjupaigasüsteemi ja rände haldamist; julgustab riiki tugevdama ja veelgi süvendama vastastikku kasulikku piirkondlikku koostööd ja partnerlust Frontexiga uue staatust käsitleva lepingu raames, et likvideerida inimkaubandusega tegelevad võrgustikud;
35. rõhutab, et on vaja tagada, et rändajaid ja pagulasi, eelkõige naisi ja lapsi, kes taotlevad riigis varjupaika või rändavad läbi selle territooriumi, koheldaks kooskõlas rahvusvahelise ja ELi õigusega;
36. peab vajalikuks, et ametiasutused jätkaksid ja suurendaksid oma jõupingutusi islamistliku radikaliseerumise ja terroristidest välisvõitlejate vastu võitlemiseks; nõuab, et see toimuks julgeolekuasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide, usujuhtide, kohalike kogukondade ning muude haridus-, tervishoiu- ja sotsiaalteenuste valdkonna riigiasutustega tehtava tihedama koostöö kaudu; nõuab, et julgeolekuteenistused jälgiksid pidevalt tagasipöörduvaid välisvõitlejaid, tegeleksid nende taasintegreerimisega ühiskonda ning vahetaksid järjekindlalt teavet ELi ja naaberriikide ametiasutustega;
37. nõuab, et veelgi täiustataks laste õigusabi süsteemi; kutsub pädevaid ametiasutusi üles eraldama laste õigusabi käsitleva seaduse rakendamisele piisava eelarve ning parandama vägivalda ja ärakasutamise ohvriks langenud tüdrukutele ja poistele ning seadusega pahuksis olevatele lastele ettenähtud tugiteenuseid;

38. palub Ungari ametivõimudel esitada kogu asjakohane teave ja vajalikud selgitused Makedoonia endise peaministri Gruevski juhtumi kohta, kes põgenes Ungari salajase diplomaatilise abiga vanglakaristuse vältimiseks oma riigist; on seisukohal, et see on sekkumine endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi siseasjadesse ning eelkõige selle riigi kohtukorralduse ja õigusriigi põhimõtte rikkumine; võtab teadmiseks Skopje ametivõimude esitatud väljaandmistootluse ning eeldab, et Ungari tegutseb rangelt kooskõlas asjaomaste riiklike ja rahvusvaheliste õigusaktidega, reageerides sellele taotlusele positiivselt;

Põhiõigused ja kodanikuühiskond

39. väljendab heameelt rahvusrühmade vahelise usalduse parandamiseks ettenähtud meetmete üle ning nõuab Ohridi raamkokkuleppe rakendamise lahendamata aspektide kaasavat ja läbipaistvat läbivaatamist; on seisukohal, et oluline on tagada etniliste vähemuste täielik austamine avalikus elus; nõuab täiendavaid meetmeid vähemuste kaasamiseks haridussüsteemi, et elavdada sotsiaalset ühtekuuluvust ja kogukondade lõimimist;
40. on seisukohal, et Makedoonia kohtumenetlused peavad jätkuma vastavalt riigis kehtivale korrale ja Nikola Gruevski tuleb Makedoonia kohtusüsteemis vastutusele võtta; kutsub Ungarit üles austama Makedoonia kohtusüsteemi ja õigusriigi sõltumatust, vaatama läbi Nikola Gruevskile poliitilise varjupaiga andmise ja alustama tema väljaandmise menetlust Makedooniale; ootab, et kõik asjaomased pooled tegutseksid täpselt kooskõlas asjaomaste siseriiklike ja rahvusvaheliste õigusaktidega; rõhutab, et need kohtumenetlused ei tohiks olla politiseeritud;
41. väljendab heameelt reformide ja jõupingutuste üle, mis on tehtud õigusraamistiku järkjärguliseks vastavusse viimiseks ELi standarditega, riigi otsuse üle saada Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti vaatlejaks ning enamike rahvusvaheliste põhiõigustealaste õigusaktide ratifitseerimise üle; julgustab täielikult rakendama kõiki inimõigustealaseid standardeid ja poliitikadokumente, nagu Euroopa inimõiguste konventsioon, pöörates erilist tähelepanu õiglasele kohtumenetlusele, kogunemis- ja ühinemisevabadusele, õigusele elule, väljendusvabadusele ning era- ja perekonnaelu austamisele;
42. märgib, et keelte kasutamist käsitleva seaduse vastuvõtmine kujutab endast olulist saavutust ning väljendab kahetsust kahju tekitava taktika pärast, mille eesmärk on õõnestada selle vastuvõtmist täies vastavuses standardmenetlusega;
43. väljendab heameelt, et riik ratifitseeris 23. märtsil 2018. aastal Istanbuli konventsiooni, ja nõuab, et ta viiks lõpule õigusreformid naiste, tüdrukute ja kõigi laste diskrimineerimisega ning nendevastase vägivallaga tegelemiseks, ning et ta jätkaks meetmeid ikka veel laialt levinud kodu- ja soolise vägivalla kaotamiseks;
44. rõhutab vajadust tagada autonoomia ning piisavad inim- ja rahalised ressursid sõltumatute järelevalveasutuste jaoks; tunnustab ombudsmani institutsiooni rolli inimõiguste tagamisel ja rõhutab vajadust tagada ombudsmani otsuste süsteemne järelevalve;
45. on endiselt mures puuetega inimeste kohutava olukorra pärast ja nende jätkuva diskrimineerimise pärast; nõuab olemasolevate õigusaktide ja strateegiate tõhusat

rakendamist;

46. väljendab heameelt diskrimineerimise ennetamise täiustamiseks tehtud esialgsete sammude üle ning nõuab tungivalt, et ametiasutused lisaksid diskrimineerimise ennetamist ja selle eest kaitsmist käsitlevasse seadusesse diskrimineerimise alustena seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi; kutsub ametiasutusi üles eraldama piisava eelarve 2016.–2020. aasta võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimisvastase riikliku strateegia rakendamiseks; kutsub ametiasutusi üles tõhusalt tegelema vähemuste, sealhulgas selliste vähekaitsitud rühmade nagu romade ja LGBTI kogukonna vastu suunatud vihakuritegude ja vihakõnega ning karistama homofobse ja transfoobse vägivalla ning vägivallale õhutamise eest; on endiselt mures, et sotsiaalsed eelarvamused püsivad ning meedias, internetis ja sotsiaalmeedias levib LGBTI-inimeste vastane vihakõne; kutsub ametiasutusi üles tagama tõhusat kaitset ning kehtestama hoiatavaid ja proportsionaalseid karistusi vihakõne ja homofobse/transfoobse tegevuse ning vägivalla eest; rõhutab, et transinimestele tuleb tagada tervishoiuteenuste kättesaadavus; taunib pidevaid puudujääke diskrimineerimise eest kaitsmisega tegeleva komisjoni töös; tunneb heameelt LGBTI-kogukonna õiguste eest võitleva erakondadevahelise parlamendikomisjoni loomise üle ja samuti romade õiguste eest võitleva erakondadevahelise parlamendikomisjoni loomise üle;
47. nõuab vähemusrühmadesse kuuluvate inimeste õigusi ja kaitset käsitlevate strateegiate ja õigusaktide täielikku rakendamist ja toetamist avalikest vahenditest; rõhutab, et tuleb võtta meetmeid romade hariduse, tööhõivemäära, tervise, majutuse, juurdepääsu kaupadele ja teenustele ning elamistingimuste täiendavaks parandamiseks ning mõista hukka segregatsioon koolis ja muud diskrimineerimise vormid;
48. väljendab heameelt kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks tegevuskeskkonna olulise parandamise üle ja konsultatsioonide üle nendega, kaasa arvatud kodanikuühiskonna koostöönõukogu loomise üle; rõhutab vajadust täiustada õigus-, finants-, haldus- ja poliitilist raamistikku, sealhulgas fonde ja annetusi käsitlevate õigusaktide abil; rõhutab, kui oluline on kodanikuühiskonna organisatsioonide struktuurne kaasamine regulaarsema, ulatusliku, mittediskrimineeriva ja prognoositava konsultatsiooniprotsessi kaudu;
49. kordab oma toetust algatusele, millega luuakse piirkondlik komisjon endises Jugoslaavias toime pandud sõjakuritegude ja muude raskete inimõiguste rikkumistega seotud faktiliste asjaolude tuvastamiseks (RECOM); nõuab tungivalt, et valitsus võtaks selle loomisel juhtrolli; rõhutab, kui oluline on see protsess ja kõikide piirkondlike poliitiliste juhtide aktiivne kaasamine, et RECOM saaks alustada viivitamatult oma tööd; juhib tähelepanu RECOMi koalitsiooni RECOMi tegevuskava ettepanekule, mille puhul on kehtestatud selged kuupäevad ja sihttasemed;
50. tunneb heameelt valitsuse üha suuremate jõupingutuste üle intensiivistada deinstitutionaliseerimist ja sotsiaalsektori reformi; kiidab eesmärki lõpetada laste paigutamine suurtesse avalikesse asutustes ning luua selle asemel perekonnal ja kogukonnal põhinevaid hooldusteenuseid; kutsub ametiasutusi üles võtma viivitamatult meetmeid perinataalsuremuse kasvu peatamiseks ja looma süsteemi selle rahutukstegeva suundumuse põhjuste analüüsimiseks;
51. väljendab heameelt valitsuse ja riikliku noortenõukogu vahelise partnerluse üle

noortegarantii rakendamisel, mis on hea noorte ja otsustajate vahelise koostöö mehhanism noortepoliitika loomisel ja rakendamisel; kutsub valitsust üles suurendama rahalist toetust noorteorganisatsioonidele ja noortele, et lahendada ajude väljavoolu probleem;

Meedia

52. rõhutab, kui oluline roll on sõltumatul meedial demokraatliku ja toetava keskkonna jaoks; märgib tagasihoidlikke edusamme meediakeskkonnas ja sõltumatute reportaažide tingimuste puhul; nõuab algatusi, et luua keskkond, mis on soodne kõikide meedia sidusrühmade professionaalsele tegevusele, ilma mis tahes siseste ja väliste mõjutusteta, ning uurivale ajakirjandusele; väljendab heameelt riigi rahastatava ja poliitilisel eelistamisel põhineva reklaami lõpetamise üle meedias, mis on oluline meede, et toetada võrdseid võimalusi sektoris, ja nõuab täiendavaid kaitsemeetmeid meedia politiseerimise eest; rõhutab vajadust tugevdada meediat reguleeriva asutuse ja avalik-õigusliku ringhäälingu sõltumatust ja suutlikkust; nõuab meetmeid ajakirjanike töö- ja sotsiaalõiguste kaitse suurendamiseks ning selle tagamiseks, et ajakirjanike vastu suunatud vägivald, kuritarvitused või ähvardused ei jääks karistuseeta, mis aitaks ka minimeerida ajakirjanike hulgas valitsevat enesetsenseerimist;
53. väljendab heameelt edusammude üle teabele juurdepääsu tagamisel; rõhutab vajadust ajakohastada meediateenuseid ja avalikule teabele juurdepääsu käsitlevaid õigusakte; rõhutab vajadust näidata nulltolerantsust ajakirjanike ähvardamise, hirmutamise ja ründamise suhtes ning teostada tõhusat järelevalvet selle üle, registreerides sellised intsidendid asjakohaselt ja uurides neid põhjalikult; mõistab hukka igasuguse vihakõne ja vaenu õhutada keelekasutuse; nõuab tõhusaid meetmeid selle ja internetis esinevate ajakirjanduse eetikakoodeksi rikkumiste vastu võitlemiseks; juhib lisaks tähelepanu, et meediat tuleb viivitamatult reformida, et tugevdada audio- ja audiovisuaalmeedia teenustega tegelevat asutust ning tagada objektiivne ja professionaalne kajastamine;

Majandus

54. rõhutab vajadust parandada ärikeskkonda, tagades eelarvete konsolideerimise ja regulatiivse läbipaistvuse ja usaldusväarsuse, tegeledes samal ajal ülejäänud õigusriigi puudujääkide, kohmakate regulatiivmenetluste ja omavoliliste inspeksioonidega;
55. kutsub ametiasutusi üles tegelema ulatusliku mitteametliku majandusega ning maksudest kõrvalehoidumise ja lepingute kesise jõustamise püsivate probleemidega, mis jätkuvalt peletavad välismaiseid otseinvesteeringuid; rõhutab vajadust rakendada riigihankeid ja sisefinantskontrolli käsitlevaid meetmeid; märgib vajadust parandada avaliku sektori kulutusi, hanget, riigiabi ja ELi fondide kasutamist käsitlevate andmete läbipaistvust; nõuab meetmeid, et parandada ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) riiklike struktuuride kavandamis-, programmitöö- ja haldussuutlikkust;
56. kutsub valitsust üles muutma digiteerimise üheks oma peamiseks valdkondadeüleseks prioriteediks; nõuab tungivalt, et viivitamata töötataks välja pikaajaline digitaalne tegevuskava, muu hulgas e-valitsuse strateegia, IKT strateegia ja riiklik küberturvalisuse strateegia; rõhutab, et terviklik digitaalne tegevuskava parandab majanduskeskkonda ja majanduslikku suutlikkust ning suurendab avaliku halduse ja teenuste läbipaistvust ja tõhusust;

57. tunnustab valitsuse jõupingutusi noorte tingimuste parandamisel ja noorte osalemise suurendamisel poliitikas, näiteks riikliku noortestrategia (2016–2025) abil; julgustab valitsust tegelema noorte töötuse kõrge määra probleemiga, viies vastavusse noorte kõrgkoolilõpetajate oskused ja eraettevõtete vajadused;
58. nõuab tungivalt, et valitsus lahendaks kaasaval ja uuenduslikul viisil pikaajalise töötuse, noorte töötuse ja madala naiste tööturul osalemise määra probleemi; nõuab viivitamatuid haridusreforme, et tagada saadud oskuste vastavus tööturu vajadustele, hoides nii ära ajude väljavoolu; julgustab valitsust koostama digitaaloskuste strateegiat ja suurendada elanikkonna digikirjaoskust;
59. tuletab meelde, et endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik viis oma viimase rahvaloenduse lõpule 2002. aastal; rõhutab uue ja kauaoodatud rahvaloenduse läbiviimise tähtsust, et saada ELi standarditele vastavat ajakohastatud ja realistlikku demograafilist statistikat;
60. väljendab heameelt, et Makedoonia parlament võttis vastu uue energeetikaseaduse, millega võetakse üle ELi kolmas energiapakett ja viiakse see täielikult vastavusse energiaühenduse asutamislepinguga; kutsub ametiasutusi üles keskendumisele energiaturu reformidele, tagades samal ajal varustuskindluse ja energiaallikate mitmekesistamise, eelkõige taastuvate energiaallikate abil;
61. märgib, et kaitstud aladele on kavandatud mitu taristuprojekti, mis võivad tõenäoliselt märkimisväärselt mõjutada tulevase Natura 2000 alasid; nõuab sellega seoses Berni konventsiooni alalise komitee soovitusel nr 184(2015) täitmist ja kõikide Mavrovo rahvusparki territooriumi projektide peatamist, kuni täielikus kooskõlas ELi keskkonnaalaste õigusaktidega viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine; nõuab Ohridi piirkonna loodus- ja kultuuripärandit käsitleva UNESCO maailmapärandi komitee otsuse (40 COM 7B.68) järgimist ning keskkonnamõju strateegilise hindamise ja pärandimõju hindamise ulatuslikku läbiviimist enne edasiste tööde tegemist; nõuab tungivalt, et kooskõlas ELi keskkonnaalaste õigusaktidega töötataks välja riiklik hüdroenergia strateegia;
62. ergutab riiki arendama konkurentsi gaasi- ja energiaturul kommunaalteenuste täielikuks eraldamiseks kooskõlas kolmanda energiapaketi; nõuab, et oluliselt parandataks energiatõhusust, taastuvenergia tootmist ning kliimamuutuste vastu võitlemist;
63. kiidab endist Jugoslaavia Makedoonia vabariiki Pariisi kokkuleppe ratifitseerimise eest 9. jaanuaril 2018, kuna kliimamuutuste vastu on võimalik võidelda üksnes ühiste jõupingutustega;
64. väljendab heameelt valitsuse positiivse lähenemise üle piirkondlikule koostööle ja heanaaberlikele suhetele ning aktiivse osalemise üle piirkondlikes algatustes, nagu Kagu-Euroopa koostööprotsess, piirkondlik koostöönõukogu, CEFTA, Lääne-Balkani kuuik, energiaühenduse asutamisleping, Euroopa ühine lennunduspiirkonna leping, Kesk-Euroopa algatus, rände, varjupaiga ja pagulaste piirkondlik algatus (MARRI) ning nn Brdo-Brijuni protsess;
65. väljendab heameelt riigi pühendumuse üle Berliini protsessi raames läbiviidavatele ühenduvuse projektidele; märgib vajadust mitmekesistada maanteetransporti raudtee

reformi meetmete rakendamise kaudu, sealhulgas ajakohastades või ehitades raudteeühendusi Skopjest naaberriikide pealinnadesse; nõuab suuremaid edusamme VIII ja X koridoris raudtee- ja maanteeühenduste lõpule viimisel;

66. nõuab edasist kaubanduse ja tolli soodustamist ning ekspordi mitmekesistamist, sealhulgas piirkonnasisese kaubanduse potentsiaali kasutades; kutsub komisjoni üles tegema riigile erandi terase- ja alumiiniumialastest kaitsemeetmetest;
67. väljendab muret õhusaaste murettekitava taseme pärast Skopjes ja muudes äärmiselt saastunud linnades ning kutsub riiki ja kohalikke ametiasutusi üles võtma viivitamatult asjakohaseid meetmeid selle hädaolukorraga toime tulemiseks, kasutades selleks tõhusaid sihipäraseid meetmeid õhukvaliteedi seireks ja parandamiseks, ning tõhustama ühistransporti ja koostama tõhusad liikumiskeskonna kavad; kutsub riiki üles viivitamatult ühtlustama keskkonna-, loodus- ja kliimakaitsevaldkonna õigusaktid ühenduse õigustikuga; nõuab jäätmeäitlussüsteemide arendamist;

o
o o

68. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi valitsusele ja parlamendile.